

Živko Radan

Fakultet za fizičku kulturu, Zagreb

SVJETSKI NAUČNI KONGRES »SPORT U SUVREMENOM DRUŠTVU«

Tbilisi (SSSR) 10—16. VII 1980.

SAŽETAK

Opisan je rad Svjetskog naučnog kongresa »Sport u suvremenom društvu«, održanog od 10. do 16. srpnja 1980. godine u Tbilisiju (SSSR).

Međunarodni Savjet za tjelesni odgoj i sport (CIEPS-ICSPE) pri UNESCO-u organizirao je preko Komiteta za fizičku kulturu i sport pri Ministarskom savjetu SSSR od 10-16. VII 1980. godine u Tbilisiju (Gruzijska SSR) Svjetski naučni kongres na temu »SPORT U SUVREMENOM DRUŠTVU«.

Bio je to drugi Kongres ovakvog značaja i na istu temu. Prvi je održan od 25. XI-XII 1974. u Moskvi (SSSR).

Osnovna tema Kongresa bila je podijeljena u četiri grupe koje su obuhvaćale naučne discipline prema njihovoj povezanosti. Svaka grupa bila je podijeljena u više sekcija prema određenim podtemama.

Prva grupa naučnih disciplina »FILOZOFIJA, HISTORIJA, SOCIOLOGIJA« obuhvaćala je sekcije sa podtemama:

- 1.1 Sport i očuvanje mira—prijavljeno 15 referata,
- 1.2 Sport i način života—prijavljeno 23 referata,
- 1.3 Sport i sistemi vrijednosti suvremene kulture—prijavljeno 25 referata,
- 1.4 Sport i naučno-tehnička revolucija—prijavljeno 19 referata,
- 1.5 Sport i slobodno vrijeme—prijavljeno 24 referata,
- 1.6 Sport i masovne komunikacije—prijavljeno 18 referata,
- 1.7 Historija sporta i suvremenost—prijavljen 21 referat.

Druga grupa »PEDAGOGIJA, PSIHOLOGIJA« obuhvatila je sekcije:

- 2.1 Sport, moralni, umni i estetski odgoj—prijavljeno 14 referata,
- 2.2 Sport i ličnost—prijavljeno 30 referata,
- 2.3 Problemi omladinskog sporta—prijavljeno 29 referata,
- 2.4 Pedagoški aspekti vrhunskog sporta—prijavljeno 28 referata,
- 2.5 Metode istraživanja u području fizičkog odgoja i sporta—prijavljeno 20 referata,
- 2.6 Psihološki aspekti vrhunskog sporta—prijavljeno 55 referata,
- 2.7 Problemi ženskog sporta—prijavljeno 14 re-

ferata,

2.8 Vrhunski sport u sistemu kompleksnog izučavanja čovjeka—prijavljeno 13 referata.

Treća grupa »BIOLOGIJA, BIOMEHANIKA, BIOKEMIJA, MEDICINA, FIZIOLOGIJA« obuhvatila je sekcije:

- 3.1 Sport, uzrast i zdravlje—prijavljena 23 referata,
- 3.2 Srce i sport—prijavljena 23 referata,
- 3.3 Fiziologija sporta—prijavljeno 56 referata,
- 3.4 Biokemija sportske djelatnosti—prijavljena 34 referata,
- 3.5 Biomehanika sportskih kretanja—prijavljeno 36 referata,
- 3.6 Testiranje radne sposobnosti i spremnosti sportaša—prijavljena 32 referata,
- 3.7 Ishrana sportaša—prijavljeno 12 referata,
- 3.8 Anatomo-antropološki preduvjeti sportskog majstorstva—prijavljena 42 referata.

Četvrta grupa »TEHNIČKO—EKONOMSKI PROBLEMI FIZIČKE KULTURE I SPORTA« obuhvatila je sekcije:

- 4.1 Ekonomika fizičke kulture i sporta—prijavljen 21 referat,
- 4.2 Sportska pomagala—prijavljeno 15 referata,
- 4.3 Sportska oprema i inventar—prijavljeno 14 referata,
- 4.4 Sport i suvremeni informacijski sistemi—prijavljeno 19 referata,
- 4.5 Uloga međunarodnih sportskih informacija u razvoju nauke o sportu—prijavljeno 12 referata.

Kongres je zvanično otvorio dr Roger Bannister, predsjednik Međunarodnog organizacionog odbora Kongresa i predsjednik Međunarodnog savjeta za tjelesni odgoj i sport (CIEPS) pri UNESCO-u.

Kongres je radio u plenumu, po grupama i po sekcijama. Održana su dva plenuma i četiri zasjedanja na kojima je bilo podneseno 18 uvodnih referata. Glavni rad se odvijao po sekcijama. Ukupno je održano 28 sekcija.

Plenarna i grupna zasjedanja održavana su u velikoj dvorani palače Državne filharmonije, a sekcijiska u raznim dvoranama (ukupno sedam) grada Tbilisija, koje su za ovu priliku bile specijalno pripremljene sa uređajima za simultano prevođenje i vizualne demonstracije.

Računa se da je Kongresu prisustvovalo oko 2500 učesnika iz 42 zemlje i da je bilo usmeno podneseno oko 350 referata.

Iz Jugoslavije je bilo prijavljeno jedanaest referata, međutim usmeno su bila podnesena samo tri.

HISTORIJA SPORTA I SUVREMENOST

U prvoj grupi naučnih disciplina »Filozofija, Historija, Sociologija« u sedmoj sekciji sa podtemom »Historija sporta i suvremenost« bilo je podneseno 20 referata i to ovim redom:

Stolbov V. V. Moskva (SSSR)—Metodološki aspekti historije sporta;

Radan Ž., Zagreb, SFRJ—Sportska aktivnost u periodu Narodno-oslobodilačke borbe u Jugoslaviji 1941—1945;

Kulinković K. A., Minsk (SSSR)—O nekoliko tendencija razvoja međunarodne sportske aktivnosti u suvremenim uvjetima;

Svahn A., Stockholm (Švedska)—O Olimpizmu u Švedskoj 1834—1836. godine;

Petrova N., Sofija (Bugarska)—Razvoj olimpijske ideje;

Šolomickij J. S., Taškent (SSSR)—Azijatske igre, njihova uloga i značenje u razvoju sportskih aktivnosti u zemljama azijskog regiona;

Kollins M., London (Velika Britanija)—Razvoj sporta u Velikoj Britaniji od 1966. godine;

Tanikejev M. T., Alma-Ata (SSSR)—Rješenje nacionalnog pitanja u SSSR kao važan faktor razvoja sporta;

Jelašvili V. I., Tbilisi (SSSR)—O perspektivama proširenja sadržaja olimpijskog sporta;

Cibadze A. E., Tbilisi (SSSR)—Olimpizam u drevnom svijetu;

Sunik A. B., Lavov (SSSR)—Aktualni problemi historiografije historije sporta;

Kempas M., Helsinki (Finska)—O međunarodnom značenju radničke sportske aktivnosti (na primjerima Finske);

Petrov R., Sofija (Bugarska)—Istine i iluzije o antičkim Olimpijskim igrama;

Viljkin J. R., Minsk (SSSR)—O sistemu kompleksnih takmičenja u drevnoj Grčkoj;

Conkov V., Sofija (Bugarska)—Nova koncepcija strukture, vidova i funkcije fizičke kulture;

Sajakjan J. E., Erevan (SSSR)—K pitanju o ujedinjavanju nivoa razvoja fizičke kulture i sporta u republikama SSSR-a;

Šafrik J., Berlin (DDR)—Neki problemi istraživanja historije vidova sporta;

Koroleva A. P., Moskva (SSSR)—Sistem upravljanja naučnim istraživanjima u fizičkoj kulturi i sportu SSSR;

Nikoljskaja T. P., Lenjingrad (SSSR)—Neke osobnosti službene sportske politike u Francuskoj;

Simakov J. P., Omsk (SSSR)—Raspored snaga u regionalnom olimpijskom pokretu u Latinskoj Americi.

U ovoj sekciji bio je prijavljen i referat Smodlake V. N. iz Njujorka (SAD)—Historija stvaranja Međunarodne federacije sportske medicine, međutim autor nije došao na Kongres.

SPORTSKE AKTIVNOSTI ZA VRIJEME NOB U JUGOSLAVIJI

U radu prve grupe sedme sekcije na podtemu »Historija sporta i suvremenost« prof. dr Z. Radan iz Zagreba podnio je referat »Sportske aktivnosti za vrijeme Narodno-oslobodilačke borbe u Jugoslaviji 1941—1945« sa ilustracijama, pomoću diafilmova, najznačajnijih dokumenata iz ovog perioda.

Od 20 referata koliko ih je bilo u ovoj sekciji ovaj referat pobudio je posebno veliki interes. To se očitalo prije svega u vrlo živoj diskusiji koja se razvila nakon održanog referata. Za neke historičare sporta bila je to sasvim nova spoznaja. Posebno su neki njemački historičari izrazili nevjericu i podstakli diskusiju da li je tako nešto bilo moguće u situaciji prisutnosti stranih okupatorskih trupa.

Tek kada je objašnjen način partizanskih borbi i mogućnosti postojanja slobodnih teritorija i veće koncentracije partizanskih jedinica za relativno dulje vrijeme prihvatili su prisutni iznijete podatke.

U samoj diskusiji podržali su iznijete činjenice kao moguće i neki sovjetski historičari, bivši aktivni učesnici u partizanskim akcijama na Kavkazu i u Ukrajini. Potvrdili su da je tako nešto bilo moguće i da je sportskih natjecanja bilo i u njihovim jedinicama, ali da taj problem kod njih još nije u dovoljnoj mjeri proučen i obrađen. Istakli su da će ova diskusija i podaci iz Jugoslavije podstaći posebna istraživanja i za područje Sovjetskog Saveza.

Veći broj prisutnih historičara sporta iz raznih zemalja a posebno iz SSSR-a i Bugarske zamolili su autora da im dade ili dostavi puni tekst ovog referata kako bi se još bolje upoznali sa podacima (za Kongres su bili umnoženi samo sadržaji referata). Više učesnika Kongresa zatražilo je i eventualnu dopunsku literaturu o ovoj problematici.

Izvjestan broj učesnika je naknadno pismenim putem izrazio autoru svoje zadovoljstvo o spoznaji novih činjenica iz historije II svjetskog rata i zatražilo dopunsku literaturu. Sovjetski historičari ponudili su štampanje ovog referata u njihovom naučno-teoretskom časopisu »Teorija i prakcija fizičke kulture«.

Na zaključnom plenarnom zasjedanju Kongresa, na kome je rezimiran cjelokupni rad i doprinos Kongresa u širenju naučnog rada i spoznaja sa područja tjelesnog vježbanja i sporta, među ostalima istaknut je posebno i ovaj referat kao vrijedan doprinos novim spoznajama o ulozi fizičke kulture i sporta u specij-

fičnim političkim i društvenim uvjetima.

Sve ovo dokazuje da je učestvovanje s ovim referatom na tako značajnom skupu imalo svoje puno opravdanje, kako za potvrdu vrijednosti istraživačkih radova na području fizičke kulture u Jugoslaviji, tako i kao još jedan dokaz o dobroj organiziranosti i suvremenosti Narodno-oslobodilačke borbe u Jugoslaviji 1941—1945.

To je još jedan argument više da se istraje u planu organiziranja posebnog savjetovanja (simpozija) o sportskim aktivnostima za vrijeme NOB-a u Jugoslaviji, što se već dulje vremena planira u okviru Komisije za historiju fizičke kulture Jugoslavije, međutim nikako da se dobije i materijalna podrška odgovarajućih organa.

Savjetovanje (simpozij) bi mogao biti međunarodnog karaktera na koji bi bili pozvani i zainteresirani stručnjaci iz inostranstva, jer za to postoji priličan interes, što se moglo konstatirati na ovom Kongresu. Bila bi to prilika za širu i konkretniju afirmaciju jugoslavenskog sporta i Narodno-oslobodilačke borbe u Jugoslaviji i to ne samo kod užih stručnjaka historičara sporta, nego i pred širom javnosti kako kod nas tako i u inostranstvu.

DOPUNSKI PROGRAMI KONGRESA

Za vrijeme održavanja Kongresa u Tbilisiju održano je i nekoliko sastanaka većih međunarodnih organizacija na području tjelesnog vježbanja i sporta. Među njima mogu se istaći:

1. Sastanak Izvršnog komiteta i redovno zasjedanje

Generalne skupštine (Assemblée) Međunarodnog savjeta za tjelesni odgoj i sport (CIEPS ICSPE) koji djeluje pri UNESCO-u.

2. Sastanak Predsjedništva Međunarodnog udruženja Visokih škola i fakulteta za tjelesni odgoj (AIESEP), koje isto tako djeluje u okviru CIEPS UNESCO-a. Sastanku je, ispred Fakulteta za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu koji je član Predsjedništva, prisustvovao prof. dr. Ž. Radan. Na sastanku je raspravljano o daljim akcijama ovog Udruženja, sastanku Predsjedništva za vrijeme studentske zimske Univerzijade u Španiji 1981., odnosno Kongresima u Rio de Janeiru (Brazil) 1981. i Bostonu (SAD) 1982. godine.

3. Sastanak Biroa Prezidija Međunarodnog komiteta za historiju tjelesnog vježbanja i sporta koji djeluje u okviru CIEPS UNESCO-a. Ovom sastanku prisustvovao je i prof. dr. Ž. Radan, dopisni član Udruženja historičara tjelesnog odgoja i sporta. Na sastanku je podnesen izvještaj o Generalnoj skupštini Udruženja i Međunarodnom seminaru, koji je održan 7-9. XI 1979. u Berlinu (NjDR), raspravljen je problem povećanja broja članova, izdavanja stručnog časopisa, te nagoviještene akcije za organiziranje budućih stručnih sastanaka sa područja historije tjelesnog vježbanja i sporta.

Za učesnike su bili organizirani i posebni kulturni programi i zajedničke posjete kazališnim, opernim, koncertnim i folklornim priredbama, te muzejima i izložbama o sportskim dostignućima Gruzije koje su za ovu priliku bile posebno organizirane.

Organizirani su i izleti u značajnija i poznatija mjesta i predjele Gruzije. Tako je ostvarena posjeta staroj gruzijskoj (iberijskoj) carskoj prijestolnici MTSKHETI, koja se nalazi oko 20 km od Tbilisija i starim manastirima koji se nalaze u njegovoj blizini (Držvari, i dr.), te posjeta Gori, rodnom mjestu Staljina koje se isto tako nalazi u blizini Tbilisija. Prema posebnim željama organiziran je izlet i u Kavkasko gorje na Kristov (Ivari) prevoj na Kumlijskoj visoravni koji dostiže 2395 m. nadmorske visine.